

Fremtidens innovative velfærdsmedarbejdere

Et samarbejde mellem skole og praksis sætter langt lys på innovation som nøgle til at styrke velfærdssektoren i fremtiden

Af: René Dybdal og Christine K. Warberg

Abstract

Velfærdssektoren i Danmark er udfordret. Færre personalemæssige og økonomiske ressourcer til rådighed og en rivende udvikling til følge fordrer nye løsninger på gammelkendte udfordringer. I sundhedssektoren har der særligt været fokus på sundheds- og velfærdsteknologi som krumtappen i at finde løsninger. På Randers Social- og Sundhedsskole er vi dog af den oplevelse, at flere andre indsatsområder også er nødvendige at arbejde med – her iblandt at bibringe fremtidens velfærdsmedarbejdere et innovativt mindset til at kunne identificere udfordringer og dernæst handle på dem. Med henblik på at igangsætte denne indsats har skolen i samarbejde med repræsentanter fra praksis fordybet sig i hvordan skole og praksis hver især forstår og arbejder med innovation – både ift. at klæde elever på (i dette tilfælde SOSU-assistenten og -hjælperen) og give medarbejdere i praksis rum til og mulighed for at være innovative i deres opgaveløsning. Samarbejdet er foregået over en etårig projektperiode. I dette essay vil erfaringer herfra blive delt og perspektiver ift. det videre arbejde præsenteret.

Keywords:

Innovation, fremtidens velfærdsmedarbejder, skole/praksis-samarbejde, forandringsdrevet

Projektet sættes i gang

Og her sad de så: Tre undervisere fra Randers Social- og Sundhedsskole, en uddannelsesansvarlig for pædagogisk assistentuddannelsen og to (senere tre) social- og sundhedsassistenter fra Randers og kommunerne omkring. Alle med armene over kors i mødelokale A på skolens adresse i Randers. Det var d. 3. oktober 2018. Mødet var et opstartsmøde for et udviklingsprojekt, som de seks medarbejdere var udpeget til at deltage i som repræsentanter fra hhv. uddannelser og praksis. Titlen på projektet var "Fremtidens Innovative Velfærdsmedarbejder" og havde til formål at bringe praksis og uddannelser sammen med mål at afklare, hvad en innovativ velfærdsmedarbejder er og hvad en innovativ velfærdsmedarbejder i fremtiden bør være – ikke mindst hvilke færdigheder en sådan skal besidde. De var tydeligvis alle en smule skeptiske. Hvad skal dette projekt bringe? Hvordan ville de hver især kunne bidrage? Og gav det overhovedet mening at samarbejde skole og praksis på et sådant projekt? Foran lå en perlerække af møder, workshops og test, der skulle strække sig over det næste års tid. Nu, i dag, sensommeren 2019, nærmer projektet sig sin afslutning. Armene har for længst sluppet korset over brystet og er nu i stedet hævet højt over hovederne. Projektet *gav* mening og har både bekræftet behovet for indsatsen og vakt interesse for mere hos de involverede.

Baggrund for projektet

Ideen til projektet udsprang af, at vi på Randers Social- og Sundhedsskole siden starten af 2018 har sat spot på innovation. Målet hermed var (og er), at give vores elever kendskab til og erfaring med at arbejde med innovationsteorier og -metoder, med henblik på at ruste dem bedre til at kunne løse og håndtere de udfordringer, de i fremtiden vil møde i deres arbejdsliv. Med en velfærdssektor i rivende forandring, nedskæringer i det offentlige og ikke mindst færre hænder til både pleje og omsorg, så kalder situationen i dag på at finde nye løsninger på opgaver i velfærdssektoren. En solid grundfaglighed er selvsagt essentielt, ligesom velfærdsteknologi utvivlsomt også er en vigtig krumtap i denne opgave. På Randers Social- og Sundhedsskole mener vi dog, at innovation og et innovativt mindset ligeledes er nødvendige redskaber for fremtidens velfærdsmedarbejdere at have i deres faglige værktøjskasse.

Og hvorfor egentlig have fokus på innovation? Begrebet har eksisteret nogle år nu, og mange har forståeligt nok tænkt, at "det der innovation nok snart forsvinder igen". Det er der imidlertid ikke noget der tyder på. Tværtimod fristes man til at sige. I de senere år er innovation nemlig blevet et stadigt mere integreret og anvendt begreb (og metode) i både den private og den offentlige sektor. Ikke desto mindre er begrebet fortsat noget 'fluffy', og er både gennem årene og af forskellige aktører blevet fortolket, forstået og anvendt forskelligt. Ser man tilbage over de seneste årtier, synes der dog at være sket en grundlæggende udvikling i anvendelsen af det – fra at være ét der var forbundet med iværksætter og opfindelse af hidtil helt usete produkter, til i dag at være et begreb, der er langt bredere og som også inkluderer 'gentænkning' af dagligdagsudfordringer – det man kunne kalde 'hverdagsinnovation'. Måske Rane Willerslev, professor og direktør for Nationalmuseet og varm fortaler for en innovativ tilgang til at løse opgaver i arbejdslivet, rammer sømmet bedst på hovedet, når han omtaler innovation som blot et nyt begreb for 'gode ideer'. Det er i hvert fald hverdagsinnovationen som vi på Randers Social- og Sundhedsskole har fokus på. Vi har ingen forventning til, at vores elever skal opfinde og starte det næste Google eller Facebook, men vi håber, at vi med vores undervisning på skolen kan blive bedre til at identificere udfordringer i deres arbejdsliv – både for borgeren, dem selv og deres arbejdspladser – og at de ligeledes opnår redskaberne til at kunne finde løsninger og handle på dem.

Når vi på skolen arbejder med innovation, er det imidlertid nødvendigt, at det sker i samklang med den måde, som man arbejder med og forstår innovation i praksis. Selvom innovation indgår i flere kommuners strategier for velfærdsområdet, og selvom flere lokale institutioner (børnehaver, plejehjem m.m.) også har indskrevet innovation i deres handleplaner og lokale strategier, så er der endnu ikke defineret i praksis, hvad det vil sige at være en innovativ velfærdsmedarbejder – det mangler der fortsat konsensus omkring. På en workshop i foråret 2018, hvor vi på skolen ville lægge planer for vores kommende indsatser og aktiviteter ift. at opøve vores elevers innovative kompetencer, blev det derfor hurtigt klart for os, at hvis vi skulle få succes med nye initiativer, så var det ikke tilstrækkeligt at blive afklaret om, hvad vi på skolen mener at fremtidens innovative velfærdsmedarbejder skal kunne, praksis' syn herpå og

involvering i denne afklaring var ligeledes essentiel – upågtet at grundlag for og erfaring med at arbejde med innovation måtte være meget forskellige! Med både sparring og økonomisk støtte fra Fonden for Entreprenørskab blev det således i sensommeren 2018 muligt at søsætte projektet ”Fremtidens innovative velfærdsmedarbejder” og dermed sætte denne afklaringsproces i gang ift. at definere og beskrive et fælles billede af fremtidens velfærdsmedarbejder.

Fremtidens velfærdsmedarbejder er ikke forandringsparat men forandringsdrevet!

At kondensere de mere end 40 timer, som projektgruppen sammenlagt har mødtes det sidste år, til få linjer er vanskeligt. Alle som har deltaget i projektet er afgjort blevet klogere og mere afklarede omkring hvad innovation er og bør være. Alle kan se behovet for at sætte fokus på innovation som metode i velfærdssektoren og er med afsæt i projektet blevet vigtige ambassadører for et fremadrettet fokus på innovation på både skole og i praksis. Vigtigheden af et tættere udviklingssamarbejde mellem skole og praksis er også blevet tydeligere – ikke bare indenfor arbejdet med innovation men generelt. Og så har projektet også medvirket til at skabe et klarere billede af, hvad der fremadrettet skal arbejdes med for at styrke de innovative kompetencer hos fremtidens velfærdsmedarbejdere – herunder hvilke områder og medarbejdergrupper, som også skal involveres.

Et af målene for projektet var at udarbejde et bud på en definition for fremtidens innovative velfærdsmedarbejder. Den definition som projektarbejdsgruppen er enedes om fremhæver nysgerrighed, evnen til at spotte uhensigtsmæssigheder, formidlingsevne, handlekraft og ikke mindst samarbejdsvillighed. Grundstenen for den innovative velfærdsmedarbejder er desuden at skabe merværdi for såvel borger, medarbejder og sektor. Ofte er løsningen på de udfordringer, som den hastige udvikling og forandring, som samfundet og dermed også velfærdssektoren undergår, været, at medarbejdere skal være omstillingsparate – klar til at kunne tage imod de forandringer, der måtte møde dem i deres arbejdsliv. Her adskiller den definition som projektgruppen foreslår sig ved, at den ikke mener at fremtidens velfærdsmedarbejder *passivt* skal være afventende på at, så at sige, tage imod og handle på forandringen, når den kommer, men derimod selv skal skabe den – fremtidens innovative velfærdsmedarbejder mener vi derfor skal være *forandringsdrevne* og ikke *forandrings-parate*. Hastig forandring er blevet et grundvilkår og det kræver aktivt engagement i den.

DEFINITION PÅ FREMTIDENS INNOVATIVE VELFÆRDSMEDARBEJDER

”Fremtidens innovative velfærdsmedarbejder tilgår hverdagens udfordringer med nysgerrighed, engagement og mod til at se muligheder og skabe forandring i velfærdssektoren.

På et stærkt fagligt fundament evner han/hun at formidle om observationer og udfordringer samt handle på baggrund af sine erfaringer og viden.

Han/hun formår at skabe meningsfuldt samarbejde og at danne værdiskabende relationer til såvel kollegaer, samarbejdspartnere, borgere og pårørende.

Med overblik, initiativ og en stærk refleksionsevne skaber fremtidens innovative velfærdsmedarbejdere således værdi for alle parter med borgeren i centrum.”

Next step

September måned og dermed den formelle afslutning af projektet ”Fremtidens Innovative Velfærdsmedarbejder” nærmer sig med hastige skridt, mens lysten til og behovet for mere samarbejde om innovation mellem skole og praksis til stadighed vokser. Ud af projektet er der også vokset et væld af gode ideer at fortsætte arbejdet og samarbejdet med. Ideerne er mange og spænder bredt: fra oprettelsen af innovationsambassadørkorps, udviklingen af særlige forløb og kurser for både elever og faglærte, til etablering af et dynamisk innovationsforum, hvor der kan skabes gensidig inspiration og ske udveksling af gode ideer til gavn for både skole og praksis.

Arbejdet med innovation tager tid, og med dette projekt er vi bevidste om, at vi blot har taget de første spæde skridt på vejen. Det at udbrede et innovativt mindset og folde visionerne om ’Fremtidens Innovative Velfærdsmedarbejder’ yderligere ud, vil blive spændende, men også udfordrende. Der vil være behov for at præsentere nye aspekter og tankegange, der uundgåeligt vil komme til at berøre de kerneværdier, der ligger i forståelsen af nutidens velfærdsmedarbejder; herunder den faglige identitet og stolthed, udfordringen af de hierarkier der eksisterer i velfærdssektoren, opgøret med fejkulturen og det at turde at eksperimentere i praksis. På sigt er det vores og arbejdsgruppens vision og ønske, at det innovative mindset skal gennemsyre alle medarbejdergrupper i velfærdssektoren, hvorfor opkvalificering og meruddannelse af de allerede faglærte vil blive nødvendigt. Desuden vil ledelser i såvel private som offentlige institutioner skulle være med til at bane vejen for, og ikke mindst give rammerne til, at medarbejderne kan arbejde innovativt med deres hverdagspraksis. Udfordringerne er mange, men ikke desto mindre står det her ved projektets formelle afslutning lysende klart: udbredelsen af det innovative mindset er ikke bare vigtig, det er afgørende.

Definitionen er skabt – en definition vi som repræsentanter fra projektet, og som ambassadører for innovation, vil advokere for og anvende fremadrettet i vores arbejde på skolen og i praksis. Definitionen stilles hermed også til rådighed til anvendelse og

inspiration til andre innovationsinteresserede, ligesom vi rækker hænderne frem og inviterer til sparring, drøftelser og samarbejde om arbejdet med innovation i skabelsen af fremtidens uddannelses- og velfærdssektor.